

Raphaël-Exodus-kerk.

De kerk, op de hoek van de Mozartlaan en de J. Haydnlaan, is gebouwd in 1959 door Herman van Wissen, architect uit Groningen.

De kerk werd ingewijd op 12 juli 1959 door Kardinaal Alfrink.

Het is centraalbouw.

Oorspronkelijk bezat de kerk 902 zitplaatsen en in de crypte 120 zitplaatsen.

In latere jaren is dit aantal verkleind.

In de volksmond staat de kerk ook bekend als de Koepelkerk.

De koepel.

De koepel van de kerk heeft een doorsnee van 31 meter en wordt gedragen door een betonbalk van 100 meter, die weer rust op 8 betonnen kolommen.

De koepel is niet alleen de grootste van Nederland maar is ook nog eens bijzonder door de toepassing van “fusée ceramique”.

Fusée ceramique zijn in elkaar geschoven keramische flessen, waarmee boogconstructies gemaakt kunnen worden. Dit procédé werd door Byzantijnse bouwmeesters al toegepast in de koepel van de San Vitale te Ravenna.

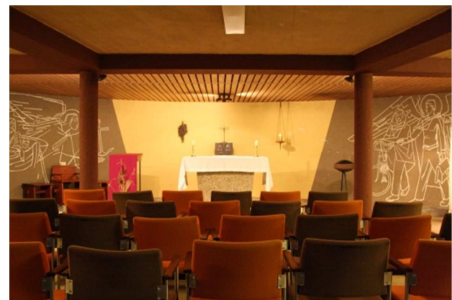
Niet minder dan 30.000 fusée flessen vormen de basis voor het koepeldak.

Het priesterkoor.

Het priesterkoor is 27 meter breed en 15 meter diep.

Beneden bevindt zich een crypte.

De naam van de kerk

De Raphaël-Exodus parochie bestaat sinds 8 mei 1978.

Voor die tijd waren er twee aparte parochies: de Raphaël (1959) met een eigen kerk en de Exodus (1972) met een noodgebouw.

Sinds de fusie is er een kerkgebouw met bijbehorend Pastoraal Centrum.

De bouwpastoor was pastoor A. de Mey.

De naam van de kerk komt van de Aartsengel Raphaël, uit het deuterocanonieke boek: Tobit. *“Ik ben Raphaël, een van de zeven engelen die in de nabijheid van de troon van de Heer verkeren”* (Tob.12:15).

Raphaël behoort tot de aartsengelen tezamen met Michaël en Gabriël (feestdag 29 september)

De naam Exodus komt van het boek der Uittocht en duidt erop dat de kerk net als het Joodse volk steeds onderweg is naar het beloofde land.

Het fresco.

De muurschildering op de achterwand van het priesterkoor is gemaakt in natte kalk.

De afbeelding is ontleend aan het boek van de Openbaring waarin omschreven wordt hoe de apostel Johannes een visioen kreeg, terwijl hij gevangen zat op het eiland Pathmos.

De strijd tussen de goddelijke en de anti-goddelijke krachten en daarop Gods oordeel en het aanbreken van Gods heerschappij vormen de achterliggende gedachten bij dit kunstwerk.

U ziet het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde en de overwinning van het Lam. Engelen dienen en bejubelen het Lam. Zij blazen op een bazuin en roepen de mensheid op voor het oordeel.

In het midden ziet u het boek met de zeven zegels, waarin Gods besluiten over de toekomst van de mensheid zijn verborgen.

Daarboven ziet u de Heer wiens voeten steunen op de werldebol. De druppels die u ziet symboliseren het levend water. Zij vormen een stroom. Aan de oever staat de kruisboom die bloeit en steeds opnieuw vruchten draagt.

Boven de stroom van levend water ziet u de (verloste) mensheid die jubelend de Heer tegemoet gaat.

Links in het fresco zijn afgebeeld de vier levende wezens die de blijde boodschap verkondigen.

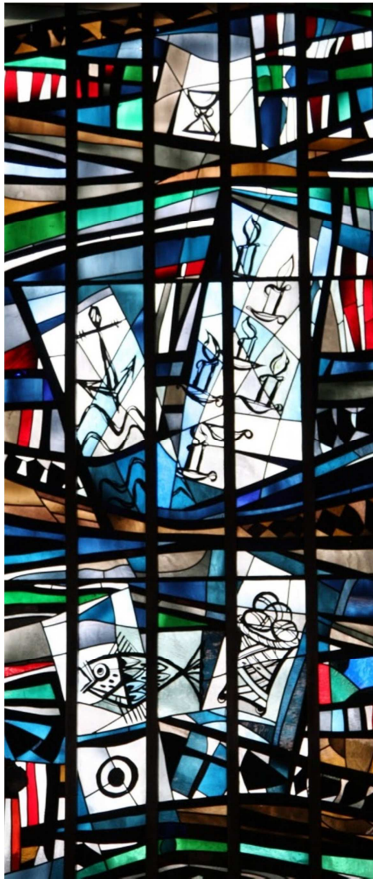
“Het eerste wezen zag eruit als een leeuw en het tweede als een jonge stier; het derde had een gezicht als een mens en het vierde leek op een adelaar. Elk van de vier wezens had zes vleugels, met overal ogen langs de randen en aan de binnenkant”. (Op: 4: 7 –8).

Rechts zijn afgebeeld vier apocalyptische ruiters die nood en dood aankondigen resp. vreemde overheersing, oorlog, hongersnood en dood.

Bovenin ziet u de donkere zon en de maan die geen licht meer geeft. De zon en de maan zijn niet meer nodig, want de mensheid leeft in een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

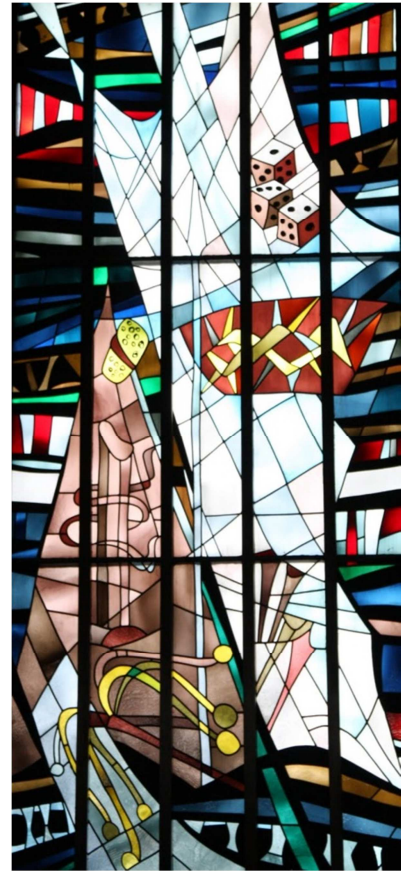
“ Ik hoorde een luide stem vanaf de troon, die uitriep: “Gods woonplaats is onder de mensen, hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal als hun God bij hen zijn. Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij” (Op 21: 3 –4).

Het fresco vormt een eenheid met de grote ramen ter linker- en ter rechterzijde.

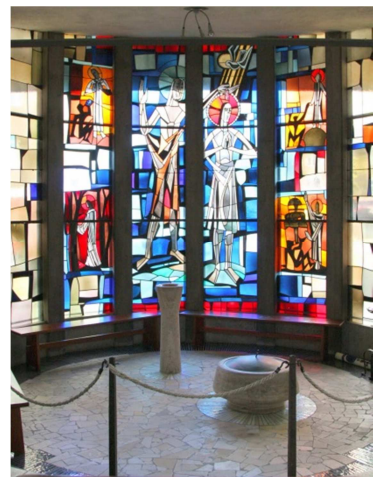
Links staan de vier levende wezens die God eeuwigdurend aanbidden. Het raam ter linkerzijde geeft de wijze aan waarop wij God vereren en aanbidden. Herkenbaar is de kelk, de wijn en het brood, het anker. Ook ziet u de symbolen van geloof, hoop en liefde en daaronder een mand met broden, vissen, korenaren en druiventrossen

Rechts staan de vier apocalyptische ruiters. De ruiters zijn symbolen van het onheil dat door Christus' lijden wordt overwonnen. In het **passieraam** rechts ziet u de lijdensattributen: een dobbelsteen, hysopstengel met spons, doornenkroon, gesel, lans, spijkers en de haan.

De doopkapel.

De doopkapel heeft afbeeldingen van de doop van Christus door Johannes de Doper en daaromheen Christus in de woestijn met de verschillende bekoringen
Stenen veranderen in brood, op de tinne van de tempel, alle koninkrijken ter wereld en intrede van Christus in de woestijn
De doopvont is van steen en brons, het doopbekken is pilaarvormig

De gedachteniskapel/Mariakapel

In de gedachteniskapel /Mariakapel is een raam in de vorm van een grote bloem met drie medaillons: de boodschap aan Maria, het bezoek van Elisabeth aan Maria en de kroning van Maria in de hemel.

De crypte

De crypte wordt multifunctioneel gebruikt. Zij is geschonken door het personeel van de R.K. Bond van vervoerspersoneel die als patroon van de reizigers St. Raphaël hadden

U ziet St. Raphaël als beschermer van het gezin en als begeleider van Tobias.

Tobit wordt hier op een moderne wijze weergegeven (let op de vis die aan het stuur van de fiets hangt!).

Vanwege lekkage in de crypte zijn gedeelten van de wanden overgeschilderd. Onder de verlaag zowel links als rechts bevinden zich nog muurschilderingen. Restauratie van de overgeschilderde afbeeldingen wordt overwogen.

De klokkentoren

De losse klokkentoren bevat drie luidklokken die genoemd zijn naar de H. Joseph, de H. Anna en naar Adriaan, de voornaam van de toenmalige pastoor Adriaan de Mey. De zwaarste klok (500 kg) luidt ook bij uitvaarten. De andere klokken wegen 290 en 200 kilo

Het orgel

Het orgel is afkomstig uit de St. Plechelmuskerk te de Lutte.

Herman van Wissen (*27 december 1910, Groningen, † 23 april 2000, Groningen) was een Nederlandse architect en kunstschilder.

Van Wissen was zoon van de architect A.L. van Wissen (1878-1955) heeft opleidingen gevolgd aan de HTS-bouwkunde in Groningen, het Kunsthistorisch Instituut Rome en het Grafisch Centrum in Groningen. In de jaren '30 was hij leerling van Jan Derksen Staats (schilderen) en Anne Huitema (grafische technieken).

Als schilder werkte Van Wissen vooral met Siberisch krijt, aquarel, tempera en olieverf. Hij schilderde vooral landschappen in een figuratief-expressionistische stijl. Van Wissen was lid van de kunstkring 'De Regenboog' in Groningen en (bestuurs)lid van de Groninger kunstkring De Ploeg. Hij maakte studiereizen naar Griekenland, Hongarije, Israël, Joegoslavië, Oostenrijk, Rome en de Verenigde Staten.

In 1946 ontwierp Van Wissen een verzetsmonument voor Groningen in de vorm van een poort, dat werd geplaatst op het R.K. Kerkhof aan de Hereweg. Als architect kreeg hij na de Tweede Wereldoorlog veel opdrachten voor woningbouw. In de tweede helft van de jaren '50 kreeg de katholieke Van Wissen vooral opdrachten voor het ontwerpen van kerken.

Eugen Keller, een allround kunstenaar, uit de tijd van de wederopbouw. (1904 – 1995)

De kunstenaar die onze kerk verfraaid heeft, werd geboren op 7 mei 1904 in Kirchheim in de Pfalz. Zijn vader was bakker, zijn moeder huisvrouw; naast Eugen waren er nog 6 kinderen in het gezin.

In 1918 verhuisde hij het gezin naar Koblenz, waar Eugen in de leer kwam bij een fotograaf. Hij leerde daar retoucheren, maar was er niet gelukkig. De stage bij een schilder Stiwi deed hem meer plezier.

Zijn vader was niet gecharmeerd van zijn wens naar de kunstopleiding in Nürmberg te gaan. Eugen liep van huis. Na zijn terugkeer mocht hij alsnog naar de opleiding, alwaar hij vooral grafische technieken leerde, houtsneden en steendruk.

In 1922 ging hij- geplaagd door honger en armoede in Duitsland- voor enige tijd naar Italië en bezocht daar Venetië, Napels en Sicilië. Hij ruilde schilderijen en tekeningen tegen brood met de bevolking.

In 1924 werd hij toegelaten tot de kunstacademie in München

Rond 1926/27 maakte hij met een vriend een reis in noordelijke richting en verbleef een lange tijd op een zeilboot in de Oostzee in Stockholm.

In 1932 trouwde hij met Margaretha Götz en vestigde zich in de omgeving van Koblenz in Höhr- Grenzhäuser, waar hij een atelier bouwde met een keramische oven. Hier werkte hij met keramiektechnieken. Uit zijn huwelijk werden twee zoons geboren Reiner, die later met zijn vader veel glastechnieken uitvoerde en Thomas, die later een boekje over het leven van zijn vader schreef.

De brede opleiding waarbij hij leerde werken met verschillende materialen: tempera en olieverf, brons, glas, hout, steen en keramiek kwamen hem goed van pas bij zijn vele opdrachten voor kerken rond Koblenz. Ook werkte hij samen met de Nederlandse architect Herman van Wissen die hem gebrandschilderde ramen liet ontwerpen voor de voormalige St. Martinuskathedraal van Groningen en voor de kerken van Amersfoort en Hengelo.

In onze kerk maakte hij een prachtige schildering in natte kalk en ontwierp hij de ramen en een moderne monstrans..

Het motief van de grote wandschildering: de openbaring van Johannes komt in zijn werk meer voor. In de oude Lutherse Kerk van Wuppertal heeft hij ook een dergelijk onderwerp in glas in lood uitgevoerd.

Eugen Keller ging bij zijn kunstwerken ervan uit dat inzicht in het Christelijk geloof slechts via het jodendom valt te verwerven. Zo maakte hij in de kapel van O.L.Vrouw van de vrede in Bensdorf een tabernakel dat herinnert aan een joodse Thora rol.

Verder was hij sterk betrokken bij het lijden van de mens. In zijn werk komt dat ook tot uiting in deze kerk. Hij ontwierp voor het raam rechts naast het altaar een voorstelling met de lijdensgeschiedenis in de vorm van een aantal voorwerpen die in dat verhaal voorkomen: de geselroede, de dobbelsteen enz. een zogenaamd Passieraam

De gedachte daarachter is:

Ieder mens wordt in zijn leven- vanaf kind tot de dood- geconfronteerd met lijden, niet alleen veroorzaakt door de gebrekkige natuur maar meestal ook door anderen: ouders, familie, leraren, priesters, politici. Jezus van Nazareth heeft ook zulke situaties gekend; daarom was Hij er één met ons!

Later kreeg hij een ernstig oogletsel. Op 13 januari 1995 is hij overleden.

Bovenstaande tekst is ontleend aan de rondleiding die Th.W. Wijnands schreef voor Open Monumentendag 2005.

De foto's zijn van Henriette Oude Groote Beverborg. Meer foto's van deze kerk kunt u zien op:

<https://picasaweb.google.com/116908734699675201899/RaphaelExodus>